

ข้อมูล ณ วันที่ 17 ตุลาคม 2567

ไซนัสอักเสบ

บทความโดย
แพทย์หญิงธันยธร ธีรนครเศรษฐ์
ภาควิชาโสต ศอ นาสิกวิทยา
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ราชวิทยาลัยโสต ศอ นาสิกแพทย์แห่งประเทศไทย

หมอชวนรู้

The Medical Council of Thailand

www.tmc.or.th

ไซนัสอักเสบ

ไซนัส คืออะไร ?

ไซนัส หรือ โพรงอากาศข้างจมูก (Paranasal Sinuses) คือ โพรงในกระดูกที่อยู่รอบจมูก มีอากาศบรรจุอยู่ภายใน โดยปกติมี 4 คู่ ได้แก่

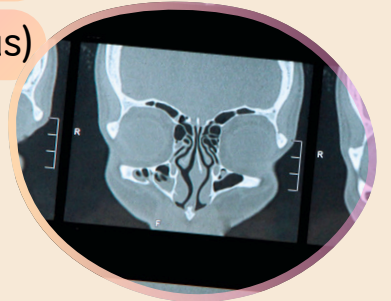

1 ไซนัสหน้าผาก (Frontal sinus)

2 ไซนัสข้างหัวตา (Ethmoid sinus)

3 ไซนัสโหนกแก้ม (Maxillary sinus)

4 ไซนัสฐานสมอง (Sphenoid sinus)

หน้าที่ของไซนัส

- 1 ช่วยทำให้เสียงที่เปล่งออกมากังวานขึ้น (resonance)
- 2 ช่วยในการรับกลิ่น
- 3 ช่วยปรับสภาพอากาศที่หายใจเข้าให้อุ่นและชื้นขึ้น
- 4 ช่วยทำให้กะโหลกศีรษะเบาขึ้นและรักษาสมดุลของศีรษะ
- 5 ช่วยลดความรุนแรงขณะเกิดการกระทบกระแทก (shock absorber)
- 6 ช่วยในการพยุงตัวของทางเดินหายใจส่วนบนเมื่ออยู่ในน้ำ
- 7 ช่วยเป็นฉนวนป้องกันกะโหลกศีรษะและลูกตา จากความร้อนหรือเย็นเกินไป
- 8 ช่วยปรับความดันของอากาศภายในโพรงจมูก

ไซนัสอักเสบคืออะไร ?

ไซนัสอักเสบ คือภาวะที่เยื่อบุโพรงไซนัสเกิดการอักเสบ ทำให้มีอาการต่าง ๆ

อาการหลัก

- 1. คัดจมูก
- 2. น้ำมูกเปลี่ยนสี
- 3. ปวดบริเวณใบหน้า
- 4. การรับกลิ่นผิดปกติ (หรืออาการไอในเด็ก)

เกณฑ์วินิจฉัย: 2 ใน 4 ข้อ โดยข้อใดข้อหนึ่ง
ต้องมีอาการคัดจมูกหรือน้ำมูกเปลี่ยนสี

ซึ่งอาการไซนัสอักเสบแตกต่างจากอาการหวัดที่ระยะเวลา จำแนกเป็น

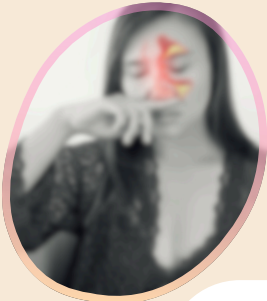

1. โรคไซนัสอักเสบเฉียบพลัน คือโรคไซนัสอักเสบที่ผู้ป่วยมีอาการมากกว่า 10 วัน
แต่ไม่เกิน 4 สัปดาห์ โดยมีสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 เกิดจากเชื้อไวรัส

1.2 เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย อาการที่บ่งชี้ว่าติดเชื้อแบคทีเรีย เช่น มีไข้ ปวดบริเวณไซนัสมาก มีอาการข้างเดียวหรือมีอาการดีขึ้นแล้วกลับแย่ลง

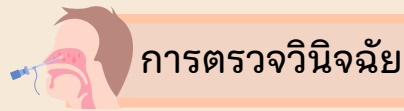

2. โรคไซนัสอักเสบชนิดกึ่งเฉียบพลัน คือ โรคไซนัสอักเสบที่ผู้ป่วยมีอาการตั้งแต่ 4 ถึง 12 สัปดาห์

3. โรคไซนัสอักเสบเรื้อรัง คือโรคไซนัสอักเสบที่ผู้ป่วยมีอาการตั้งแต่ 12 สัปดาห์ ขึ้นไป และอาจมีอาการของโรคไซนัสอักเสบเฉียบพลันแทรกเป็นระยะ ๆ ได้ แบ่งเป็นไม่มีริดสีดวงจมูกและแบบที่มีริดสีดวงจมูก (มักสัมพันธ์กับโรคภูมิแพ้โพรงจมูกอักเสบหรือโรคหอบหืด)

ริดสีดวงจมูก

การตรวจวินิจฉัย

1 ชักประวัติ

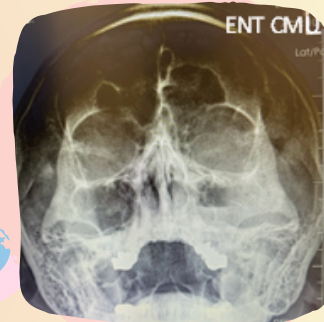

2 ตรวจร่างกาย

- ตรวจหู คอ จมูก
- ส่องกล้องโพรงจมูก

3 เอกซเรย์โพรงไซนัส

ภาพถ่ายเอกซเรย์โพรงไซนัส

การรักษา

โรคไซนัสอักเสบเฉียบพลัน

- » ล้างจมูกด้วยน้ำเกลือ
- » ยาหดหลอดเลือด (ไม่เกิน 10 วัน)
- » ยาสเตียรอยด์พ่นจมูก
- » ยาฆ่าเชื้อ

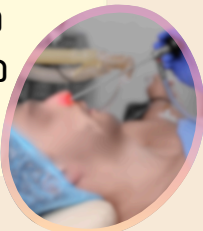
(กรณีสงสัยไซนัสอักเสบจากเชื้อแบคทีเรีย)

โรคไซนัสอักเสบเรื้อรัง

- » ล้างจมูกด้วยน้ำเกลือ
- » ยาสเตียรอยด์พ่นจมูก
- » พิจารณาให้ยาสเตียรอยด์ชนิดรับประทานหรือยาฆ่าเชื้อในบางราย
- » การผ่าตัด กรณีใช้ยาไม่ได้ผล

ปัจจุบันเป็นการผ่าตัดผ่านการส่องกล้องทางโพรงจมูก เพื่อเชื่อมโพรงไซนัสเข้าด้วยกัน ทำให้สามารถกำจัดริดสีดวงจมูก ดูดเอาเมือกเหนียวและหนองที่ขังอยู่ภายในไซนัสออกมาได้ทั้งหมด เป็นการช่วยลดการอักเสบที่เกิดขึ้นได้โดยตรง เพิ่มการไหลเวียนของอากาศในไซนัส และทำให้การพ่นยารักษาไซนัสทำได้ทั่วถึง หลังผ่าตัดไซนัสแล้วมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ยาพ่นจมูกต่อเพื่อป้องกันการเป็นซ้ำ

การป้องกัน

ควบคุมปัจจัยภายใน เช่น ควบคุมอาการภูมิแพ้ กินอาหารที่มีประโยชน์ พักผ่อนให้เพียงพอ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ

ควบคุมปัจจัยภายนอก เช่น หลีกเลี่ยงการสัมผัสควันบุหรี่ และมลพิษทางอากาศ